

CAUSES MATERIALS I HISTÒRIQUES DELS CONFLICTES MILITARS ACTUALS

Les causes determinants dels esdeveniments

Com amb la Covid-19, ara molts malden per explicar els esdeveniments i fenòmens en el món econòmic – en la producció i circulació – per la guerra a Ucraïna i, com succeïa amb la Covid-19, aquesta explicació és esbiaixada i enganyosa.

Les mateixes causes que imposen necessàriament la guerra i la destrucció determinen les voluntats, explicacions i plans dels diferents individus i grups que executen les accions que – independentment de la seva pròpia voluntat i a través de resultats sovint contraris als buscats i que escapen al seu control – acaben realitzant les condicions imposades per les determinacions materials.

Si el fenomen A, determinant del fenomen B, determina també el fenomen C a través del qual el fenomen B s'intensifica i adquireix una forma determinada, quina sorpresa pot produir i quin dubte pot cabre que el fenomen A és la causa última de tots dos?

Quins processos històrics determinen la situació?

El centre de gravetat del capitalisme mundial s'ha anat desplaçant i es desplaça cap a Àsia (primer el productiu, després el comercial i finalment el financer), determinant una pèrdua gradual però inexorable del poder dels vencedors de la 2a matança mundial (els EEUU en primer lloc).

El repartiment del món realitzat a Ialta i Potsdam el 1945 entre les potències capitalistes vencedores de la segona matança mundial fa temps que ja no es correspon a les relacions de força reals entre els diferents imperialismes.

L'ordre mundial inaugurat amb les bombes atòmiques d'Hiroshima i Nagasaki, pels bombardejos sobre Dresden i Hamburg, sobre les cendres de la incineració en els fronts de guerra i en la rereguarda de desenes de milions d'obres a tot el món per a major glòria del capital, ha caducat.

El desenvolupament del capitalisme a tots els racons del món i el volcà de la producció a Àsia han sumit des del 2008 al capitalisme en una gran crisi de sobreproducció de la qual es van succeïnt els episodis. Aquesta crisi de sobreproducció capitalista està enfonsant la quota de guany, aguditzant la guerra comercial i imposant la necessitat de la destrucció de les forces productives com sortida capitalista a la crisi.

Tant la ruptura del repartiment del món com la crisi de sobreproducció relativa de capitals condueixen al món capitalista cap a la guerra imperialista; no es tracta de la bogeria d'un o altre titella sinó de l'essència de la solució capitalista a la crisi: ***“Com venç aquesta crisi la burgesia? D'una part, per la DESTRUCCIÓ obligada d'una massa de forces productives; d'altra, per la CONQUESTA de nous mercats i l'EXPLOTACIÓ més intensa dels antics. De quina manera ho fa, llavors? Preparant crisis més extenses i més violentes i disminuint els mitjans de prevenir-les.”*** (Manifest del Partit Comunista).

Notes sintètiques del procés de ruptura del repartiment del món i de la crisi de sobreproducció

Les potències capitalistes vencedores de la 2a matança mundial (entre elles l'imperialisme rus, falsament denominat socialista) es van repartir Europa i el Món. El període de reconstrucció postbèl·lica es va estendre fins a la dècada dels '70, en paral·lel amb el desenvolupament i culminació de les

revolucions burgeses anticolonials a Àsia (de la qual el maoisme n'és una expressió més) i a Àfrica que culminen amb la derrota dels EEUU a Vietnam el 1975. Al final d'aquest cicle, el primer dèficit comercial dels EEUU, la ruptura dels acords de Bretton Woods, l'inici de la caiguda dels tipus d'interès i l'increment de l'endeutament dels EEUU assenyalaven els primers símptomes del declivi gradual de l'imperialisme dels EEUU.

Des d'aquest moment EEUU va tractar d'alentir el desenvolupament capitalista a Àsia i a Àfrica i la seva incorporació al mercat mundial al costat d'Amèrica del Sud, lluitant per bloquejar la interconnexió i desenvolupament de noves àrees capitalistes (cops militars a Amèrica del Sud, derrocament del Xa, guerra Iraq-Iran al 1980-1988, etc.).

Però les potències capitalistes vençudes en la segona matança mundial es recuperaven més ràpidament en haver sofert una destrucció major. L'imperialisme alemany iniciava els passos de la seva recuperació amb la CEEA (1951), la CEE i la CEEA (1957), amb l'objectiu compartit amb la burgesia francesa que la tercera guerra mundial no es desenvolupés una altra vegada a Europa. Amb la caiguda del fals socialisme a Rússia (a partir de 1989) i l'enfonsament del bloc capitalista de l'Est, es van trencar les cadenes que impedièren la reunificació d'Alemanya i la recuperació imperialista del seu àmbit d'influència. L'altre vençut, el Japó, aconseguia copar els 10 primers bancs per actius el 1990 i multiplicar per 10 la robotització de la seva indústria en relació amb els EEUU i Alemanya.

La guerra de l'Iraq (1990) va ser la resposta dels EEUU per a frenar als “vençuts” que amenaçaven amb destronar-lo. Amb la imposició del pagament dels costos de guerra, amb la contingentació de la producció japonesa, es va imposar a un Japó desarmat que es cogueés en la salsa de la seva pròpia sobreproducció relativa de capitals. No va funcionar tan bé amb Alemanya, que va aconseguir imposar el desmembrament de Iugoslàvia (1991-1999), la creació de la UE (1993) i, després de superar l'atac al Sistema Monetari Europeu el 1992, va aconseguir llançar la seva moneda el 1999 en els mercats financers per a competir amb el dòlar com a moneda de atresorament i divisa mundial.

Al 2000 van punxar les “.com” i van fer fallida les aerolínies als EEUU, procedint l'imperialisme nord-americà a intentar la mateixa recepta després dels oportuns autoatemptats de l'11-S del 2001, amb la invasió de l'Afganistan. El fracàs de l'intent de presa de control de la PDVSA el 2002 determina la burgesia estatunidenca a la invasió de l'Iraq (2003) per a descarregar la guerra en la resta de competidors i posar el petroli a un preu que permetés llançar el gas del fracking i convertir-se en país netament exportador de combustibles fòssils. Però els alts preus no beneficiaven solament als EEUU, sinó que van ressuscitar a la potència imperialista russa del daltabaix sofert el 1989.

El 2008 es va iniciar de manera general la crisi de sobreproducció relativa de capitals que ha portat al capitalisme mundial a presenciar la completa inversió dels seus paràmetres i coordenades durant un període no menyspreable de temps (tipus d'interès negatius, bilions de dòlars de deute amb rendiment nominal negatiu, programes de compres i injeccions de capital, etc.).

Vint anys després del 2001, l'imperialisme estatunidenc no ha pogut mantenir les seves posicions i es retira amb la cua entre les cames de l'Iraq i l'Afganistan. Mentrestant, l'imperialisme capitalista xinès s'expandeix pel món amb la Nova Ruta de la

Seda i l'imperialisme europeu – que es crea immune – veu amb alarma com és desplaçat per Rússia i la Xina a Àfrica (retirada del Sahel) i fins i tot del seu pati posterior i àrea d'influència (Europa de l'Est i els Balcans).

És en aquest context que els diferents imperialismes capitalistes (els EEUU, UE, la Xina, Rússia, etc.) estan prenent posicions per a aquesta guerra a través dels múltiples conflictes que es desenvolupen en el món (Etiòpia, Iemen, Taiwan, Bielorússia, el Kazakhstan, Ucraïna, etc.). Qualsevol d'aquests conflictes pot incendiar l'enorme barril de pólvora de la multiplicada capacitat destructiva bèl·lica acumulada i **iniciar l'incendi de la tercera guerra mundial**.

Esquema d'exposició

Les determinants històriques i materials del període actual són la **crisi de sobreproducció relativa de capitals**, el **desplaçament del centre de gravetat del capitalisme cap a Àsia** i la **ruptura del repartiment del món**.

La **crisi de sobreproducció relativa de capitals** es manifesta de la manera més evident en l'enorme **injecció de capitals** que ha produït **tipus d'interès negatius** (fins i tot nominals, però sobretot reals, tant bancaris com en el rendiment de bons), una **inflor del deute tant estatal com corporatiu** i en particular de **deute basura**, un **excés de liquiditat** manifestació d'una plèthora de capitals, etc. que formen les premisses per a l'esclat d'un crack financer i industrial.

La **represa epilèptica de la circulació** mundial després dels confinaments ha generat una dicotomia **d'abarroaments i desproveïments** a nivell mundial. Això posa de manifest **l'anarquia de la producció** i, al seu torn, es manifesta simultàniament com una crisi de **sobreproducció de mercaderies** que s'abarroten abans d'arribar al destí juntament amb una **crisi de sobrecapacitat productiva** excedent en relació amb el subministrament que rep.

Això ha suposat la **paralització de facto d'una part de la capacitat productiva industrial** i l'augment de preus de determinats productes, inicialment alguns de caràcter secundari i després principalment de matèries primeres i auxiliars.

Paral·lelament, l'OPEP+ ha mantingut a nivell mundial **la producció de petroli per sota de la demanda** i encara **no s'ha recuperat el nivell de producció** previ als confinaments de 2020. El petroli estava en caiguda lliure abans dels confinaments i **el seu preu està condemnat a caure** per la decisió de reduir dràsticament l'ús de combustibles fòssils. No obstant això, no hi ha una capacitat energètica de reemplaçament immediat i l'inici d'aquesta transició ha produït l'efecte contrari a través d'una sèrie de convulsions: el **preu del petroli s'ha disparat** i **l'ús del carbó per a generar electricitat ha batut el seu rècord històric**.

El desproveïment ha arribat a la **mercaderia força de treball**, ja sigui per l'escassetat en sectors com el transport per carretera, ja sigui per la negativa de molts treballadors a tornar a treballar a l'oficina, ja sigui per la dificultat de desplaçar-se dels treballadors immigrants. Això ha pressionat en determinats sectors i àrees a l'alça els salaris de les categories més baixes.

Un fenomen a seguir és com i en quina mesura la burgesia ha aconseguit traslladar l'augment de preu d'aquesta part del capital constant i, en certa manera, del capital variable (salaris) als preus dels productes finals (que han vist increments substancialment menors). Un dels factors que alenteixen històricament la **caiguda tendencial de la taxa de guany** és la devaluació del capital constant, estem assistint a un

encariment substancial d'una part del capital constant que ofega el guany de tota una sèrie de sectors productius.

La burgesia estatunidenca i europea es trobaven regant amb més gasolina l'enorme barril de pólvora acumulat, injecció rere injecció, quan l'augment dels costos de l'energia i matèries primeres o auxiliars va començar a ofegar els marges de benefici de sectors cada vegada més extensos de la burgesia, al mateix temps que en determinats sectors es veia fins i tot obligada a apujar els salaris. Mentre continuava inflant-se la bombolla borsària fins a màxims històrics, una part substancial de les empreses estaven veient caure les seves accions en la borsa.

En paral·lel, el **desplaçament del centre de gravetat del capitalisme cap a Àsia** segueix el seu curs. Els abarroaments en el port de Los Angeles i en altres ports occidentals no són només producte de la represa epilèptica sinó també d'un **increment real de les importacions des d'Àsia** cap als EEUU, **situació que ha acabat d'enfonsar la balança comercial dels EEUU** i l'ha convertit en un **imperialisme exportador de... contenidors buits!** Els baixos tipus d'interès, cronificats durant més d'una dècada, han produït una tendència al **desplaçament d'una part del capital especulatiu cap als mercats financers de la Xina** on el tipus d'interès era superior. Aquest és un motiu addicional per al capitalisme estatunidenc per intentar pujar els tipus d'interès.

Però la recepta burgesa clàssica de **pujar els tipus d'interès i deixar d'ampliar les compres d'actius amplificaria l'esclat sense paliatius del crack** (no parlem ja de deixar de recomprar el deute per a mantenir els balanços acumulats): **la depreciació de tot el capital especulatiu, l'encariment del refinançament del deute** i l'eventual **fallida de tota una sèrie d'Estats i empreses** endeutades fins a les celles.

Per tant, **el món capitalista s'encaminava a pas lleuger durant l'any 2021 cap a l'esclat del crack financer i industrial**, sobre la base de la supercapacitat productiva i la sobreproducció de capitals acumulada durant anys, així com dels esbufecs i espasmes de la represa de la circulació després dels confinaments.

Això condueix a una sèrie de **pèrdues inevitables per a la classe capitalista en el seu conjunt**, però, quina part d'elles ha de suportar cada capitalista ho acaba decidint **la força i l'astúcia**: és així com es determina **quina part del capital serà destruïda o paralitzada**, quina part patirà una pèrdua relativa o transitòria (El Capital, Llibre III, Cap. XV).

Les **relacions de força entre els diferents imperialismes** no són les de 1945, a través d'un llarg procés, i la **ruptura del repartiment del món** es manifesta - sense ànim d'exhaustivitat - en la retirada militar dels EEUU de l'Iraq i l'Afganistan, en les genuflexions i disculpes cap al govern xinès de magnats estatunidencs, en les delegacions directes d'empresaris estatunidencs a la Xina a esquena del seu Govern, en l'expansió de la Xina a través de la Nova Ruta de la Seda i el seu foradament de les àrees d'influència dels imperialismes occidentals, la intervenció militar russa a nivell mundial, etc. I, no obstant això, **l'anterior repartiment del món no ha desaparegut de cop**, mantenint-se encara diversos aspectes d'aquest. **Un nou repartiment del món només pot realitzar-se a través de la guerra imperialista, comercial i militar**.

És en la **intersecció d'aquests processos necessaris** on es desenvolupen la resta de successos aparentment accidentals

a través dels quals s'acaben manifestant i imposant en la realitat material els processos de fons.

Tot això s'ha reflectit en la superfície política i militar del món capitalista en un **increment de l'efervescència militar a nivell mundial** amb Corea del Nord llançant míssils setmanalment, la Xina llançant un míssil hipersònic que va donar literalment la volta al món, l'augment de les topades i provocacions en el Golf d'Aden, en la Mar del Sud de la Xina, en el Mar Negre, l'expulsió de l'imperialisme europeu del Sahel i la recrudescència del conflicte a Etiòpia i Iemen, etc.

Seguint el **pla iniciat el 2008** - que va resultar infructuós llavors a l'efecte d'impedir l'esclat de la crisi - **EEUU ha anat acumulant un polvorí fortificat a Ucraïna**, realitzant una sèrie de cimeres i declaracions de l'imperialisme occidental en el sentit de tornar a ocupar Crimea i part del Donbàs. Això **ha empès a l'imperialisme rus a atacar primer**, sota pena de veure com Ucraïna tornava a ocupar aquests territoris. Dos altres factors han acabat d'empènyer a Rússia: **la perspectiva del seu afebliment futur vinculat al menor ús dels combustibles fòssils i l'envalentiment produït pel replegament dels EEUU** i la seva ràpida victòria al Kazakhstan.

Però no sols compta la **força** sinó també **l'astúcia** i a **l'imperialisme rus li havien tendit un parany** de manera meticulosa, estimulant la seva arrogància amb amenaces de sancions ridículament insuficients al mateix temps que armaven fins a les dents al seu rival regional.

L'OTAN i els EEUU han tret de l'equació des del principi la seva intervenció militar directa, negant-se fins i tot a declarar una zona d'exclusió aèria. Això és una mostra de la seva debilitat relativa, però també és una jugada d'espera a una situació en què el dessagnament de l'exèrcit rus els permeti actuar amb majors probabilitats d'èxit. **En cap cas podem excloure la intervenció militar de l'OTAN a Ucraïna i en la resta del món.**

Fins i tot una vegada iniciat l'atac per part de l'imperialisme rus, les sancions anunciades van ser tímides i superficials per a incitar a Rússia a comprometre's en una posició de la qual no pogués sortir fàcilment. Llavors va començar el que pot caracteritzar-se com **l'intent circumcèntric de l'imperialisme estatunidenc, europeu i japonès de descarregar les pèrdues del crack financer-industrial concentradament sobre l'imperialisme rus.**

És l'intent de l'imperialisme estatunidenc de generar una destrucció i dessagnament recíproc entre Ucraïna i Rússia com van fer amb l'Iraq-Iran del 1980 al 1988, de tornar a fer passar a Rússia per la desfeta que va seguir a 1989, de tancar-la en la seva sobreproducció relativa com van fer després amb el Japó a partir del 1992, com van intentar amb la Xina el 2020. És el pla de **tornar a fer esclatar la guerra a Europa** per realitzar allà la destrucció o bé debilitar les expectatives independents de l'imperialisme europeu, retornant-lo als braços dels EEUU i assegurant les exportacions de gas natural líquid (GNL) des dels EEUU. L'imperialisme europeu ha estat tractant d'evitar aquesta situació, nedant entre dues aigües, però la seva feblesa en el pla militar i cibernètic, el foradament del seu pati de darrera per part de la Xina amb els baixos preus de les seves mercaderies i la seva inversió en infraestructures, així com la irrupció del matón rus al costat de les seves fronteres, disminueixen dràsticament el seu marge de maniobra. Igual que un sector dins dels EEUU seria més aviat propens a intentar una aliança amb Rússia, també dins de les burgesies europees hi ha sectors que observen com es prepara el seu sacrifici en cas que el conflicte s'estengui des

d'Ucraïna a altres estats veïns.

Les repercussions **d'aquesta destrucció i paralització no es limitaran a Rússia**, sinó que reverberaran a tot el món capitalista, per la seva exposició directa en el mercat rus i pel fet que l'origen del crack no està a Rússia. Al mateix temps, aquesta situació **llança a Rússia en mans de la Xina** i seran **empreses xineses les que omplin el buit deixat en el mercat rus** per la fugida de les empreses occidentals.

Dos grans imperialismes com **la Xina i l'Índia s'han negat a condemnar a l'imperialisme rus** i, de fet, estan comprant-li gas i petroli amb importants descomptes.

Les posicions des de les quals dispara l'imperialisme estatunidenc, europeu i japonès són el **predomini del dòlar i de l'euro en el comerç mundial**, la seva capacitat per a **congelar els fons i les transaccions** en dòlars, euros i iens inutilitzant la meitat de les reserves russes, **el seu control sobre el sistema de pagaments SWIFT** que és deu vegades major que el seu equivalent xinès.

Independentment dels efectes immediats de l'intent de l'imperialisme occidental, del seu èxit parcial o que fins i tot li surti el tret per la culata, les conseqüències a mig i llarg termini seran **l'acceleració de la pèrdua de les posicions en les quals actualment es recolza**, és a dir: **el desplaçament del dòlar i de l'euro com a monedes d'atresorament i de pagament** per altres monedes i, especialment, pel iuan; **el desplaçament dels seus sistemes de pagament** per l'alternativa xinesa; **el desplaçament del lloc de dipòsit i inversió** per les alternatives asiàtiques a aquest.

En el pla immediat, **els tipus d'interès reals continuen estant en negatiu** i la corba dels tipus d'interès als EEUU segueix entre plana i invertida, amb els marges de benefici de les empreses occidentals estrenyent-se i la inflació dels productes de primera necessitat disparada, colpejant al proletariat.

En qualsevol cas, la destrucció a Rússia i Ucraïna, fins i tot amb la paralització de part de la producció mundial per l'encariment de les matèries primeres **no és suficient per a superar la crisi de supercapacitat productiva mundial**. El volcà de la producció està a Àsia i l'imperialisme estatunidenc **només pot esperar un alleujament temporal si no fa extensiva aquesta destrucció al continent asiàtic.**

El **capitalisme avança per la senda de la guerra imperialista** cap a la **tercera guerra mundial** en la qual al proletariat li espera el paper de **carn de canó** en el front i **carn d'explotació** en la rereguarda si no sorgeix - com a reacció contra la guerra o del seu desenvolupament - la recuperació de les organitzacions de classe del proletariat, la **constitució del proletariat en classe per a sí**, en **Partit Comunista Internacional**, per a **jugular al capitalisme** responnent a la seva guerra amb el **derrotisme revolucionari**, **rebutjant qualsevol forma de solidaritat amb la pròpia burgesia i enderrocant-la.**

LA CRISIS DE SOBREPDUCCIÓ PRODUÏX LA GUERRA IMPERIALISTA

ACABEM AMB EL CAPITALISME!